

Le théâtre

E

Het laatste literaire genre dat in dit hoofdstuk aan bod komt is **drama**, dat ook wel bekend staat als toneel of theater. Bij drama nemen personen (acteurs) de rollen van personages aan en spelen handelingen en gebeurtenissen uit de tekst na. Op die manier vertellen zij de **plot** of de **intrigue**.

Drama is een van de oudste literaire genres. Het bestond al bij de oude Grieken, zo'n 500 jaar voor Christus. Onder andere Louis XIV (1638-1715) was een groot liefhebber van drama en hield van grote toneelschrijvers uit zijn tijd zoals Molière en Racine. Frankrijk heeft vele grote toneelschrijvers voortgebracht, onder wie Victor Hugo, Pierre Corneille en Jean-Paul Sartre. In deze paragraaf leggen we het werk van een andere toneelschrijver onder de loep: Eugène Ionesco.

Eugène Ionesco

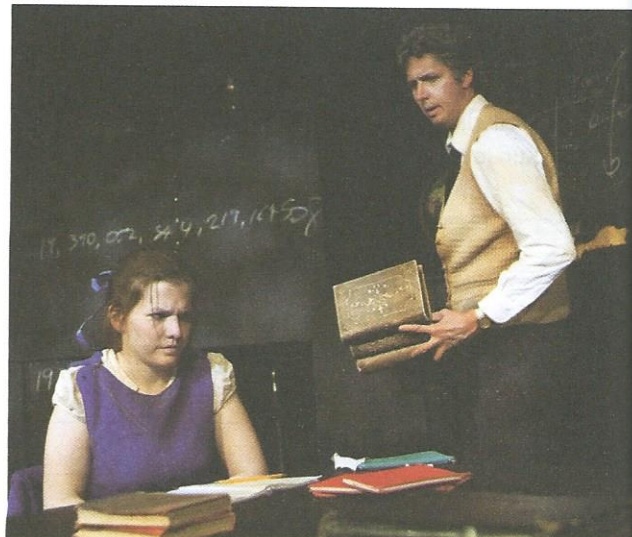
Eugène Ionesco kwam in 1909 in Roemenië ter wereld. Een paar jaar later emigreerde hij met zijn familie naar Frankrijk, waar zijn moeder oorspronkelijk vandaan kwam. Hier ontwikkelde Eugène zich uiteindelijk tot een van de bekendste Franse toneelschrijvers uit de 20e eeuw.

Hoewel Ionesco al vroeg begon met toneelschrijven (hij schreef zijn eerste stuk al op 13-jarige leeftijd), richtte hij zich eerst op zijn studie Frans en het leraarschap. Pas in 1950 werd zijn eerste toneelstuk, getiteld *La cantatrice chauve* (De kale zangeres), gepubliceerd. Tien jaar later werd hij bekend bij het grote publiek, onder andere dankzij het stuk *Rhinocéros* (neushoorn), over de uitbraak van een ziekte die mensen in neushoorns verandert.

Kale zangeressen, neushoornziektes; alledaags kun je de thema's van Ionesco niet noemen! De stukken zitten vol met bizarre gebeurtenissen die volkomen doelloos lijken. Ook het gedrag van de personages is vaak absurd. Ionesco was dan ook aanhanger van het **absurdisme**. Geïnspireerd door de existentialisten (zie **existentialisme**) beschouwden de absurdisten het leven als zinloos en onverklaarbaar. Die gedachte vind je terug in de

toneelstukken van Ionesco. Daarnaast was het absurdisme in Ionesco's stukken ook een manier om bepaalde aspecten van de samenleving te bekritisieren (de bourgeoisie, oorlog enzovoort).

Je gaat een fragment lezen uit het toneelstuk *La leçon* van Ionesco. Dit toneelstuk gaat over een leerling die voor het eerst op bezoek gaat bij haar privéleraar voor bijles. De les ontwikkelt zich tot een rare vorm van communicatie vol onbegrip tussen de leraar en de leerling, wat tot wederzijdse irritatie leidt.

TEXTE 7

Eugène Ionesco, *La leçon*

Na een mislukte poging wiskunde te onderwijzen, probeert de leraar in het onderstaande fragment het verschil tussen een aantal talen uit te leggen.

1 LE PROFESSEUR

C'est vous qui m'embrouillez*. Soyez attentive et prenez note. Je vous dirai la phrase en espagnol, puis en néo-espagnol et, enfin, en latin. Vous répéterez après moi. Attention, car les ressemblances* sont grandes. Ce sont des ressemblances identiques. Écoutez,

verwarren

5 suivez bien...

L'ÉLÈVE

J'ai mal...

LE PROFESSEUR

... aux dents.

overeenkomsten

10 L'ÉLÈVE

Continuons... Ah!...

LE PROFESSEUR

... en espagnol: «les roses de ma grand-mère sont aussi jaunes que mon grand-père qui était asiatique»; en latin: «les roses de ma grand-mère sont aussi jaunes que mon grand-père qui

15 était asiatique». Saisissez*-vous les différences? Traduisez cela en... roumain.

begrijp

L'ÉLÈVE

« Les... » comment dit-on «roses», en roumain?

LE PROFESSEUR

Mais «roses», voyons.

20 L'ÉLÈVE

Ce n'est pas «roses»? Ah, que j'ai mal aux dents...

LE PROFESSEUR

Mais non, mais non, puisque «roses» est la traduction en oriental du mot français

«roses», en espagnol «roses», vous saisissez? En sardanapali* «roses»...

Sardanapaals

25 L'ÉLÈVE

Excusez-moi, monsieur, mais... Oh, ce que j'ai mal aux dents... je ne saisis pas la différence.

(niet-bestaande taal)

LE PROFESSEUR

C'est pourtant* bien simple! Bien simple! À condition d'*avoir une certaine expérience,

toch, mits

30 une expérience technique et une pratique de ces langues diverses, si diverses

malgré qu'*elles ne présentent que des caractères tout à fait identiques.

ondanks dat

Je vais tâcher* de vous donner une clé...

proberen

L'ÉLÈVE

Mal aux dents...

35 LE PROFESSEUR

Ce qui différencie* ces langues, ce ne sont ni* les mots, qui sont les mêmes absolument, ni* la structure de la phrase qui est partout pareille*, ni l'intonation, qui ne présente pas de différences, ni le rythme du langage... ce qui les différencie... M'écoutez-vous?

L'ÉLÈVE

40 J'ai mal aux dents.

verschillend maakt, noch
hetzelfde

Source: Eugène Ionesco, La leçon (© Éditions GALLIMARD)

11 a Lees tekst 7 en beantwoord de vragen in het Nederlands.

1 Wat valt je op aan de vertalingen die de leraar in de verschillende talen geeft?

2 Wat vind je van de uitleg die de leraar aan zijn leerling geeft? Heeft zij hier iets aan? Leg uit waarom wel of niet.

3 Waarom kan de leerling zo moeilijk meedoen met de les?

4 Hoe reageert de leraar op dit probleem van de leerling?

5 Wat vind je van deze reactie van de leraar?

b Lees tekst 7 nog eens en beantwoord onderstaande vragen in het Nederlands.

1 Wie van de twee personages is het meest dominant in dit stuk? En hoe reageert de ander daarop?

2 Het absurdistische theater wordt vaak beschouwd als humoristisch. Welke onderdelen uit tekst 7 zou je humoristisch kunnen noemen?

3 Welke onderdelen van tekst 7 kun je absurdistisch noemen?

4 Wat vind je van deze absurdistische gedeelten in de tekst?

5 Zoals al eerder gezegd was het theater voor Ionesco ook een manier om kritiek te leveren.

Wat denk je dat Ionesco in *La leçon* bekritiseert?

6 Vind je Ionesco's manier van kritiek leveren overtuigend? Leg uit waarom je dat vindt.
